

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	5
2 Översikt av strategisammanhanget	7
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	8
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	9
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	10
3 Resultatredovisning.....	11
Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	11
3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling	11
Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU	11
Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag	12
3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstatad	13
Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet.....	13
Mål 4: Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet, utifrån principer om icke- diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption.....	14
Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard	14
Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel.....	14
Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår	15
Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring	15
Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val.....	16
Mål 10. Friare och mer oberoende media	16
Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke- diskriminering	16
Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv.....	17

Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna	18
Mål 14. EU:s regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi	18
3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar	19
Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle.....	19
Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi	19
4 Implikationer för innevarande strategiperiod	20
Bilaga 1: P6 rapport 2019 Kosovo	21

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Föreliggande rapport täcker genomförandet av strategin för Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet för åren 2014–2020, specifikt för reformsamarbetet i Kosovo. Det övergripande målet med samarbetet är att bidra till Kosovos fortsatta EU-närmande och att förbättra levnadsstandarden och minska fattigdomen i landet. Strategigenomförandets framsteg rapporterades senast i strategirapporten för Kosovo i april 2019. Föreliggande strategirapport täcker genomförandet av strategin för perioden april 2019 till februari 2020.

Reformsamarbetet med Kosovo är starkt förankrat i strategins tre stödområden, och inriktar sig på offentliga institutioner och reformer, stöd till civilsamhället, mänskliga rättigheter och jämställdhet samt ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling. En ansenlig del av portföljen är fortfarande fokuserad på offentliga **reformer och institutionell utveckling**, som Sidas snart avslutade institutionella stöd till premiärministerns kansli (Office of the Prime Minister, OPM)³ och det pågående stödet till Myndigheten för jämställdhet (Agency for Gender Equality, AGE).⁴ Sidas stöd syftar till att stärka partnerinstitutionerna och därmed lägga grund för långsiktigt hållbara resultat.

Trots att de flesta av portföljens projekt och program utvecklas väl, och bidrar till måluppfyllelsen, finns en ökad övergripande stagnation av reformer på ett nationellt plan. Detta i kombination med att en betydande del av nuvarande utvecklingssamarbete bedrivs på ett nationellt plan, har lett till att Sida lagt ökat fokus på kommunal samhällsstyrning, bland annat genom stöd till DEMOS, som syftar till att stärka kommunal administration och kapacitet samt genom ett nytecknat avtal med Kosovos kommunförbund (Association of Kosovo Municipalities, AKM)⁵ om att utbilda tjänstemän på kommunal nivå. Det gradvisa skiftet **från den nationella till den lokala nivån** ligger i linje med slutsatserna från ambassadens multidimensionella fattigdomsanalys (MDPA) från 2017 och kommer också att öka Sidas fokus på de **mest fattiga och utsatta grupperna** i samhället.

Den bilaterala insatsportföljen på området mänskliga rättigheter har under redovisningsperioden reviderats och omvärderats med det uttryckliga målet att förnya Sidas satsning på mänskliga rättigheter i Kosovo. De områden som har identifierats för potentiella framtida insatser innefattar ekonomiska och sociala rättigheter, med ett möjligt fokus på arbetsrätt och omsorg. Sida har med bakgrund av detta berett en insats med UNOPS⁶ som kommer att stärka kapaciteten hos institutioner gällande arbetsrätt och arbetsplatssäkerhet med särskilt fokus på kvinnor och utsatta grupper. Under perioden har det skett mindre förändringar i området för Sidas stöd till civilsamhället. Den främsta insatsen rörande mänskliga rättigheter genom Civil Rights Defenders (CRD)⁷, har överförts till den regionala portföljen (liksom stödet till Kvinna till Kvinna tidigare) och kommer att förbli en viktig kraft för rättighetsagendan i Kosovo.

³ 55020195 Improving Policy Development in Kosovo

⁴ 55020175 Institutional Support to the Agency for Gender Equality in Kosovo 2015-2020

⁵ 13511 Support to Association of Kosovo Municipalities-AKM

⁶ 13911 Program on promotion of occupational safety and health UNOPS

⁷ 55140004 CRD in Kosovo 2016-2018

Sidas ökade fokus på ett konfliktperspektiv har under hela rapporteringsperioden bestått av dialog med partners inom existerande insatser, snarare än genom ett ökat antal riktade insatser. Dialogen har resulterat i ökat fokus samt förbättrad rapportering av konfliktperspektivet. Detta har visat sig vara avgörande för att Sverige kan anpassa sig till den kontextuella utvecklingen, inte minst i den **norra delen av Kosovo** där pågående projekt för närvarande hindras av den låsta politiska situationen. Exempel på insatser med ett starkt fokus på konfliktperspektivet är Kulturarv utan gränser (CHwB)⁸ samt UN Habitat⁹ som har fortsatt relevans i försoningsarbete och integrering av olika samhällsgrupper i Kosovo. Hållbart och flexibelt stöd till aktörer i denna region, såväl institutionellt som till civilsamhället, har varit och kommer att förbli avgörande för stabilitet och utveckling.

Givarsamordningen i Kosovo har förbättrats under det gångna året. Sida har under rapporteringsperioden ökat samarbetet med EU-kontoret i Kosovo och fortsatt försökt stärka dialog och samordning, men nivån av samarbete mellan EU och medlemsstater lämnar fortfarande en del att önska. Sida har ett tydligt mervärde i givarkontexten särskilt på områdena jämställdhet och miljö. Sida har därtill ett i kontexten omfattande och viktigt fokus på rättighets- och fattigdomsperspektiven som andra givare ofta saknar.

Den övergripande slutsatsen i denna rapport är att insatsportföljen, trots ett antal svårigheter, fortsatt är relevant och bidrar till strategigenomförandet. För att svara på rådande utmaningar har anpassningar av portföljen gjorts och kommer att fortsätta att göras för att uppnå en högre grad av strategisk målsättning.

	Mål ¹⁰	Portfölj ¹¹
Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling		
1. (VBT) Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU		
2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag		
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat		
3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet		
4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet och minskad korruption		
5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard		
6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel		
7. En mer demokratisk och effektiv poliskår		
8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle		
9. Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande		
10. Friare och mer oberoende media		
11. Åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering		

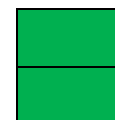
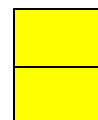
⁸ 55140003 Cultural Heritage without Borders Kosovo 2016-2021

⁹ 10850 Inclusive Development in Northern Kosovo 2017-2020

¹⁰ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

¹¹ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv

13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

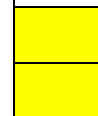

Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

14. EU:s regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi

15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

16. Mer hållbar samhällsservice som vatten och avlopp, avfallshantering, energi

2 Översikt av strategisammanhanget

Kosovo är en ung stat som firar tolv års självständighet 2020. Statsuppbyggnadsprocessen pågår med betydande stöd från det internationella samfundet, särskilt EU och USA. Tyvärr har politisk instabilitet under de senaste åren lett till bristande förmåga att fatta beslut om nödvändiga reformer.

Undertecknandet av stabiliserings- och associeringsavtalet (SAA) med EU 2015 var ett viktigt steg i utvecklingen, men genomförandet har hindrats av begränsad kapacitet och politiska motsättningar.

Kosovo är det enda landet på västra Balkan som inte åtnjuter viseringsfrihet till EU, vilket skapar isolering, en känsla av icke-inkludering och fortsatt frustration bland befolkningen, särskilt ungdomar. Fem EU-medlemsländer¹² har fortfarande inte erkänt Kosovo som en oberoende stat och de begränsade möjligheterna för kosovanska medborgare att röra sig fritt in i och ut ur EU har en direkt inverkan på ekonomisk utveckling och olika former av valmöjligheter för befolkningen.

En svag rättsstat kombinerat med den generella uppfattningen om utbredd korruption utgör ytterligare grundorsaker till utvecklingen i Kosovo. Korruption är, tillsammans med fattigdom och arbetslöshet, en av de tre viktigaste utmaningarna för utveckling i landet.¹³ Som icke FN-medlem begränsas Kosovos möjligheter att få medel och stöd från till exempel Global Environment Fund vilket leder till att Kosovo blir eftersatt i globala processer.

De begränsade mekanismerna för samråd med och medverkan av medborgarna i politiskt beslutsfattandet fördjupar det demokratiska underskottet ytterligare. Det civila samhället har stärkts under det senaste decenniet och deltar mer aktivt i den offentliga debatten. De flesta organisationer är dock fortfarande till stor del beroende av givarfinansiering och medlemsbaser är ofta otydliga. Det går att ifrågasätta vilka grupper organisationerna egentligen företräder, och de ses ofta som en förlängning av givarnas verksamhet snarare än som en reflektion av det faktiska civilsamhället.

Fattigdom och utsatthet i Kosovo är mångfacetterat och intersektionellt. Kosovo är ett patriarkalt och konservativt samhälle och trots adekvat lagstiftning om jämställdhet och lagar mot diskriminering är ojämlikheten hög, och diskriminering gentemot minoriteter samt utsatta grupper i samhället är fortfarande bestående. Höga nivåer av könsbaserat våld, våld i hemmet och begränsad rättssäkerhet leder till osäkerhet bland stora grupper. Ungdomar i Kosovo är – på grund av hög arbetslöshet och

¹² Cypern, Grekland, Rumänien, Slovakien och Spanien.

¹³ UNDP Public Pulse XV, 2019, s.6.

begränsad arbetsrätt – resurssvaga och saknar ofta makt, röst och möjligheter. Äldre och funktionshindrade är ofta utsatta och förbises av en stor del av samhället.¹⁴

Statsbyggnadsprocessen påverkas negativt av de olösta frågorna till följd av konflikten med Serbien. Bristen på försoning är också tydlig i den höga grad av segregering mellan kosovoalbaner och kosovoserber och medan den serbiska minoriteten inte är mer resurssvag än sin kosovariska motsvarighet tack vare stöd från Belgrad, saknar de i högre grad möjligheter till deltagande i samhällsfrågor. Av politiska skäl hindras de också ofta att delta i det kosovariska politiska livet genom hot om indragna stöd eller avslutande av anställningar från Belgrads sida.

Utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi är i ett tidigt skede i Kosovo. Vissa framsteg har gjorts, särskilt gällande stöd till exportorienterade företag, förbättring och implementering av avtalslagar samt ökad tillgång till kapitalmarknader. Några av Kosovos makroekonomiska indikatorer har utvecklats relativt bra, men ekonomin är baserad på remitteringar från diasporan, privat konsumtion och stora offentliga infrastrukturprojekt.

Landet brottas med regionens högsta nivå av arbetslöshet (25,3%) och har den största skillnaden mellan kvinnor och mäns deltagande i arbetskraften (nästan 50 procentenheter).¹⁵ En sund finanspolitik undermineras av politiskt motiverade öknings av offentliga utgifter, särskilt gällande löner och social service för specifika grupper. Kosovo har en stor negativ handelsbalans och arbetskraftsdeltagandet är lågt, särskilt bland kvinnor och ungdomar.

Kosovo står inför allvarliga miljöutmaningar relaterade till luft-, vatten- och markföroreningar, hotad biologisk mångfald och avskogning. Kostnaden för miljöförstörelsen är hög och effekten av förändrat klimat har redan märkts av i regionen. Frågor relaterade till den höga arbetslösheten och efterfrågan på ekonomisk utveckling överskuggar för närvarande politiken för en hållbar miljö.

Totalt strategibelopp: 8 925 MSEK	Utbetalat belopp hittills: 7 525 MSEK varav 373 MSEK i Kosovo	Antal insatser 2019: 20 varav 1 garanti
---	---	---

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Perioden sedan den senaste strategirapporten har präglats av oförmåga och likgiltighet hos det politiska ledarskapet att uppnå önskade reformer, vilket orsakar ytterligare polarisering i samhället och avstannande utveckling. Den EU-ledda normaliseringsdialogen mellan Serbien och Kosovo avstannade i praktiken helt i och med Kosovos beslut att införa en hundra procentig importskatt på varor från Serbien och Bosnien-Hercegovina. Beslutet motiverades som ett svar på åtgärder från Serbiens sida för att undergräva Kosovos självständighet, och kvarstår fortsatt, trots internationella påtryckningar att avlägsna dem. Serbien har fortsatt en stark kampanj för att få länder att återkalla sitt tidigare erkännande av Kosovo, vilket 18 länder rapporteras ha gjort sedan 2017.¹⁶

I juli 2019 avgick premiärminister Ramush Haradinaj och hans koalitionsregering, efter att ha kallats till förhör hos åklagarkammaren hos specialistdomstolen (Specialist Chamber) i Haag. De avgående regeringspartierna förlorade sedan det extrainsatta valet i oktober. Valet ansågs vara på det stora hela

¹⁴ Sida Kosovo, Multidimensional Poverty Analysis, 2018

¹⁵ World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report, Fall 2019, s.9 och s.12.

¹⁶ <https://prishtinainsight.com/how-can-kosovo-respond-to-serbias-derecognition-campaign/>

korrekt genomfört av internationella observatörer, men rösträkningen tog lång tid och med de efterföljande regeringsförhandlingarna tog det fyra månader att bilda en ny koalitionsregering.

Den nya premiärministern, Albin Kurti (Levizia Vetëvendosje, LVV), har utnämnt 30 procent kvinnliga statsråd i sin regering och alla beslut som fattats efter Haradinajs avgång granskas för närvarande av den nya regeringen. Vissa av dem har redan annullerats, och andra väntas komma att annulleras. Sju månader utan regering har påverkat pågående och planerade stöd till förvaltningen negativt men har också begränsat möjligheterna för insatser med andra partners, även om civilsamhällesorganisationer i regionen fortsätter att fungera i stort sett som tidigare. Löften från den inkommande regeringen att minska och slå samman ett antal ministerier för att sänka kostnader och minska riskerna för korruption kan också komma att påverka pågående insatser.

Bristen på viseringsfrihet för Kosovo och EU:s beslut att inte inleda medlemsförhandlingar med Albanien och Nordmakedonien trots uppfyllda krav i kombination med EU:s fokus på inrikesfrågor som Brexit och val av kommission efter EU-parlamentsvalet, har lett till en såväl politisk som allmän stämning i Kosovo om att EU:s intresse för regionen är minskande och att utvecklingsplaner för EU-tillträde är orealistiska.

Trots hög arbetslöshet och lågt arbetskraftsdeltagande beräknas Kosovos BNP fortsätta att växa med cirka 4 procent under de kommande två åren, vilket är högre än andra länder i regionen¹⁷. Dessutom har Kosovo förbättrat möjligheterna för företagande och ligger på 57:e plats i världen; högre än Albanien och Bosnien-Herzegovina, men lägre än resten av västra Balkan.¹⁸ I samband med demokratioffensiven mottog den svenska ambassaden ytterligare 15 MSEK i syfte att stärka arbetet med miljö och demokrati.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets totala andel av statsbudgeten utgör: 8,5% (2018)	Strategins andel av det totala biståndet utgör 6 % (2018)
Det finns ingen gemensam givarstrategi	EU:s IPA gäller 2014- 2020
De fem största givarna är: EU, Tyskland, USA, Schweiz och Sverige,	Sverige är den femte största givaren. Av EU Medlemsstater är Sverige den andra största givaren.
EU-delegerat samarbete: 5 585 000 SEK är mottagna från EU-kommissionen under perioden 2019-2023 inom stödområdet en mer effektiv offentlig förvaltning med starkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet.	

Givarkoordineringen – formellt ledd av ministeriet för europeisk integration – har inte fungerat bra på flera år och försumrades ytterligare under perioden då landet stod utan regering. ODA förblir högt och statsförvaltning och stärkandet av rättsstaten är den största sektorn för givarestöd. EU har avsevärt förbättrat samordning med medlemsländerna och bjuder även in FN-organ och USAID till månatliga samordningsmöten. Förändringen har främst skett genom gemensamma insatser från Sverige och Tyskland som drivit EU till att ta en tydligare samordnande roll. Sverige har dessutom fungerat som en katalysator för förbättrat samarbete mellan EU och FN-organ, med särskilt fokus på Agenda 2030.

¹⁷ World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report, Fall 2019.

¹⁸ World Bank: Doing Business 2020 <https://www.doingbusiness.org/en/doingbusiness>, 20-02-10

Sida är en av endast tre bilaterala givare som bidrar till att stimulera kapitalmarknaden genom garantier. Tillhandhållande av kapital är en hörnsten för utvecklingen av fungerande marknadssystem. Samarbetet med USAID har visat sig vara effektivt och har varit fördelaktigt då Sida kunnat nyttja USAID:s resurser, tekniska kapacitet och öka synligheten. Trots få insatser på området har det svenska samarbetet med USAID inom den privata sektorn haft goda resultat. Lärdomar att dra är dock att fattigdomsperspektiven skiljer sig åt mellan Sida och USAID och detta har gett upphov till ständig dialog under samarbetets gång. USAID har större tilltro än Sida till att framgångsrikt företagande per automatik skapar välfärd även för de mest marginaliserade grupperna.

Samarbete med svenska myndigheter anses vara ett effektivt sätt att uppnå målsättningarna i strategin och detta arbetssätt har vidareutvecklats under rapporteringsperioden. Sida har också stärkt sin position som en betydande givare inom lokal demokrati och samarbetar främst med den schweiziska biståndsmyndigheten (SDC) inom området. På jämställdhetsområdet är Sida den enda givaren med institutionellt stöd till den viktigaste offentliga institutionen – myndigheten för jämställdhet (Agency for Gender Equality, AGE). Detta i kombination med stöd till det civila samhället och en hög grad av jämställdhetsintegrering i hela portföljen gör Sida till en uppskattad aktör inom området. Den svenska ambassadens fortsatta fokus på jämställdhet och miljö i extern kommunikation skapar ytterligare inflytande i dialogen med partners.

Sida fortsätter att vara en av få givare som erbjuder kärnstöd till civilsamhällesorganisationer, vilket stärker deras förmåga för strategisk planering och autonomi. Kärnstödet har därigenom gjort dessa organisationer till trovärdiga dialogpartners för myndigheter och offentliga institutioner. EU planerar att initiera kärnstöd till civilsamhället baserat på den svenska erfarenheten. Tillsammans med EU fortsätter Sida att leda samordningen av stödet till det civila samhället, vilket ökar effektiviteten och minimerar riskerna för överlappning.

Sida är fortsatt engagerat i norra Kosovo genom stöd till kommuner och civilsamhället. Ett ökat givarintresse i regionen kan skönjas där ytterligare givarsamordning ses som nödvändig för att undvika överlappning och ineffektivitet. Sist men inte minst förblir Sida, tillsammans med Tyskland och SDC, en av få givare med anseende till miljösektorn, och är den enda nuvarande givaren som ger ett större institutionellt stöd. EU träder gradvis in i sektorn, delvis genom samarbete med FAO initierat av Sida, och dialog med EU om miljö kommer att bli alltmer relevant under kommande år som en följd av den europeiska gröna given som lanserades i slutet av 2019.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Ambassaden i Kosovo fortsätter att samarbeta och samordna med organisationer och aktörer som erhåller stöd från den regionala portföljen inom strategin. I kontakt med potentiella partners görs alltid bedömningen ifall planerade insatser lämpar sig bättre på regional nivå. I vissa fall har utfasning av bilaterala insatser skett för att ge plats åt ett mer strategiskt regionalt arbete med större möjligheter till bredare positiva resultat. Genom detta tänkesätt minskar också risken för överlappning. Löpande och nära dialog sker med andra svenska ambassader i regionen, vilket är relevant för att bygga erfarenhet och kapacitet. I november stod ambassaden värd för ett regionalt möte som samlade samtliga ambassadörer och biståndsråd. Ett exempel på erfarenhetsutbyte inom insatser ambassader emellan är samarbetet med Skatteverket som har stött Kosovo i att införa fastighetsskatt.¹⁹ En liknande insats har

¹⁹ 55020197 Property Tax System (ProTax 2)

nu lanserats i Albanien och en workshop över flera dagar mellan Albanien och Kosovos ansvariga myndigheter under ledning av Skatteverket hölls i oktober 2019. Ambassaden ser dessutom synergier med strategin för kapacitetsutveckling, och fortsätter vårt aktiva engagemang och uppföljning av ITP. Under rapporteringsperioden har Sida stött Kvinna till Kvinna och den svenska polisen i deras ITP om könsbaserat våld. Det första bidraget med garantinstrumentet lanserades 2017 och har visat sig framgångsrikt. Dialogen med enheten för Garantier och katalytisk utvecklingsfinansiering sker löpande.

3 Resultatredovisning

Portföljen innehåller klart flest insatser inom stödområdet demokrati och mänskliga rättigheter. Detta beror delvis på lång erfarenhet inom området och att Sida är en ansedd och betrodd partner som har ett starkt uttalat rättighetsperspektiv som inte delas fullt ut av alla andra givare. Ett annat skäl är att kapaciteten att handlägga övriga två resultatområden varit begränsad under lång tid, men denna har stärkts med ny personal under 2019. Resultatområdet med fokus på ekonomisk utveckling är till medel räknat mycket liten, men då är garantin på 100 MSEK inte inräknad. Sedan 2018 har ambassaden ett starkare fokus på synergier mellan resultatområden, vilket innebär att fler och fler insatser levererar på mål inom minst två resultatområden.

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Stödområde	Utbetalt (MSEK)	Andel
Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling (RA1)	4	4%
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat, med fokus på stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende (RA2A)	30	26%
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat, med fokus på ökat åtnjutande av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva demokratiskt inflytande (RA2B)	47	41%
Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar (RA3)	33	29%
Total	114	100%

3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling

Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag

Strategimål

Under de senaste åren har reformerad lagstiftning bidragit till att minska hinder som hämmar tillgången till kredit med en positiv inverkan på kreditförsörjningen för den privata sektorn, då banker är bättre rustade att uppfylla säkerhetskrav och därmed kunna sänka utlåningsräntan.²⁰ Kosovos fortsatta arbete med att förbättra företagsklimatet närmar sig globala standarder inom affärsreglering. Det fortsatta beroendet av remitteringar och den utbredda informella ekonomin minskar emellertid de formella incitamenten för sysselsättning.

Portfölj

Portföljens fokus ligger på att stimulera ekonomin och skapa arbetstillfällen genom att stärka små och medelstora företag med ett starkt fokus på fattigdomsminskning. Portföljen har ett begränsat antal insatser men är betydande i form av mobiliserat kapital tack vare utställda garantier. Kosovos kredit- och garantifond (KCGF) utnyttjade Sida-garantin på 100 MSEK fullt ut under 2019. Nya garantier nådde en volym på totalt 33,5 MEUR, en ökning med 25% jämfört med 2018. Investeringar i den privata sektorn, stödd av KCGF, möjliggjorde skapandet av mer än 2 800 nya jobb under 2019 och cirka 6 000 nya jobb sedan dess etablering 2016.²¹

Sida har tecknat ett nytt avtal för kärnstöd om 14 MSEK över fyra år med Innovation Center Kosovo (ICK) som arbetar med startups och inkubatorer. Under 2019 anslöt sig 65 nya startups till ICK med mer än 215 nya anställda (70 kvinnor). 95 yrkesutbildningar och workshops organiserades för 1 676 deltagare (35 procent kvinnor).²²

Det gemensamma Sida-USAID-projektet EMPOWER avslutades 2019. EMPOWER hanterade underliggande utmaningar som hindrade små och medelstora företag från att ta tillvara på tillväxtmöjligheter. EMPOWER samordnade också små och medelstora företag med köpare från Kosovo-diasporan. Aktiviteterna har hjälpt små och medelstora företag att säkra försäljningskontrakt, produktionskvaliteten och öka export av kosovariska varor. Nästan 5 000 nya jobb har skapats (1 790 för kvinnor) och 21 MUSD genererades genom direktförsäljning.²³

²⁰ Ministry of Finance- ECONOMIC REFORM PROGRAMME 2019-2021- <https://mf.rks-gov.net/desk/inc/media/4FC9C8D0-8ADF-4DD1-97B8-BB2DD36150C3.pdf> Dated 31 January 2020

²¹ Kosovo Credit Guarantee Fund, 55140009 2019 KCGF Summary at Glance, Page 3, 2020-03-06 http://www.fondikgk.org/repository/docs/ENG_KCGF_2019_Summary_at_Glance_551556.pdf

²² Core support to Innovation Centre Kosovo, 12391. Direkt kommunikation med partner, narrativ årsrapport inkommer i mars.

²³ 55020298 Empower Private Sector. Brochure "Empower Private Sector-brochure-Key results 2016-2019.

3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet

Strategimål

Reformering av Kosovos offentliga förvaltning för EU-integration har visat vissa framsteg, men betydande utmaningar kvarstår vad gäller implementering och samordning.²⁴ Viktiga åtaganden enligt European Reform Agenda (ERA) har uppnåtts, men reformeringen har avstannat de senaste åren och ett antal ERA-åtaganden har inte genomförts fullt ut ännu.²⁵ För närvarande håller Kosovos nya regering på att revidera prioriteringarna för nästa period.

Portfölj

Portföljen omfattar en kombination av partnerskap på central och lokal nivå. Tidigare samarbete mellan Statistiska Centralbyrån och Kosovos motsvarande statistikmyndighet (KAS) utvecklades för att utöver tekniskt stöd även inkludera förvaltning och organisationsutveckling. Programmet, som är EU-delegerat, startade i maj 2019. Insatsen har dels stärkt ambassadens samarbete med EU, dels lyft frågan om behovet av pålitlig statistisk som grund för förvaltningsreformer.²⁶ Genom samarbete med Skatteverket stärks Kosovos myndighet för fastighetsskatt kontinuerligt och intäkterna från fastighetsskatt ökade med 12 procent mellan 2018 och 2019.²⁷

Stödet till premiärministerns kansli (OPM) har lett till ökad effektivitet och enhetlighet i politiska analyser vid flera ministerier.²⁸ Programmet går mot sitt slut och diskussioner har inletts med EU om möjligheter att integrera programmet i EU:s omfattande stöd till offentliga förvaltningsreformer.

År 2019 tecknades ett avtal med Kosovos kommunförbund (Association of Kosovo Municipalities AKM) med målet att förbättra kapaciteten hos tjänstemän på lokal nivå genom att stärka AKM:s utbildningsenhet.²⁹ Sida har undertecknat ett tilläggsavtal med Danish Refugee Council (DRC) för att bidra till utökad försoning mellan minoritetsgrupper i norra Kosovo med ett starkt jämställdhetsfokus.³⁰

²⁴ SIGMA Monitoring Report (2019) <<http://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2019-Kosovo.pdf>>

²⁵ Kosovo Report (2019) <<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf>>

²⁶ 10841 EU-delegation, Statistics Kosovo, 2019-2023

²⁷ 55020197 Property Tax System (ProTax 2). Direkt kommunikation med partner, narrativ årsrapport inkommer i mars.

²⁸ 55020195 Improving Policy Development in Kosovo (OPM)

²⁹ 13511 Support to Association to Kosovo Municipalities 2019-2022

³⁰ 10898 Continued support to minority RAE communities 2018-2021

Mål 4: Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption

Strategimål

Kontinuerliga ansträngningar görs för att förbättra kommunernas kapacitet och service. Det offentliga samrådet och möjlighet till konsultation för medborgare är dock begränsat och kvinnor förblir underrepresenterade i lokala beslutsfattande positioner. Alla 38 borgmästare i Kosovos kommuner är män. Humankapital tillsammans med ekonomiska resurser är ofta otillräckliga och försämrar kvaliteten på kommunala tjänster.

Korruption är utbrett i Kosovo och landet rankas som det mest korrumperade i Västra Balkan.³¹ Bristen på politisk vilja identifieras som en av de starkast bidragande faktorerna till avsaknaden av resultat i kampen mot korruption.³² Rapporter från den nationella antikorrupsionsmyndigheten Anti-Corruption Agency (ACA) och Kosovos riksrevisor visar på allvarliga fall av misskötsel inom rättsväsendet.³³ Kosovo blev under 2019 fullvärdig medlem av det internationella riksrevisionsorganet INTOSAI.

Portfölj

Genom projektet Decentralization and Municipal Support (DEMOS) har systemet för att mäta den kommunala förvaltningens funktionalitet och effektivitet granskats och indikatorer för områden som ansvarsutkrävande, lokal ekonomisk utveckling, hälsa, utbildning och jämställdhet har lagts till. Kommuner som bäst levererar i linje med kriterierna kommer att erhålla mer stöd från givarsamfundet och ministeriet för lokal styrning med syftet att höja kvaliteten för kommunala tjänster.³⁴

Ambassaden kommer tillsammans med SDC att stödja UNDP:s projekt Support to Anti-Corruption Efforts in Kosovo III (SAEK III) under fyra år. Alla Sida-insatser tar korruptionsrisker i beaktande, men SAEK III är den första direkt riktade antikorrupsionsinsatsen i portföljen. Insatsen kommer att stärka kapaciteten hos ett flertal institutioner samt öka den offentliga efterfrågan på ansvarsutkrävande genom civilsamhällsengagemang.

Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

Strategimål

Portfölj

³¹ The Transparency International Corruption Perception Index 2019

³² The EU Kosovo Report 2019

³³ <https://www.balkansgroup.org/blog/post/publications/judiciary-kosovo-administration-disarray>

³⁴ 12117 Demos Support to municipal administration

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring

Strategimål

Kosovo har ett aktivt civilsamhälle, men biståndsberoendet är stort. I allmänhet har det civila samhället en hög grad av frihet utan större inskränkningar. Civilsamhället har, till skillnad från många andra sektorer i Kosovo, en jämn genderbalans. Officiell statistik om civilsamhället är dock knapphändig och icke-systematisk gällande exempelvis antalet aktiva organisationer och deras medlemsbas.³⁵ I avsaknad av en formell medlemsstruktur, hävdar flera CSO:er en indirekt representation där svårverifierade anspråk görs på vem som representeras. Befolkningens förtroende för det civila samhället är relativt stort jämfört med de flesta officiella institutioner och myndigheter.³⁶

Portfölj

Portföljen är väl sammansatt och organiserad med en blandning av kärn- och projektstöd. År 2019 undertecknade Sida avtalet med Community Development Fund (CDF) för en insats över fyra år – "HumanRightivism"³⁷ – som kommer att kanalisera medel till 14 lokala organisationer för samarbete med medborgar- och gräsrotsinitiativ för gradvis samhällsomvandling i syfte att öka demokratiskt deltagande främst på landsbygden.

Sida har beviljat förnyat kärnstöd till Kosovar Civil Society Foundation (KCSF)³⁸ under fyra år. Mer intensiv samordning med andra givare har resulterat i samfinansiering som förväntas öka effektiviteten, sänka administrativa kostnader, stärka autonomin och ge förbättrade möjligheter att nå gräsrotsnivåorganisationer. Samfinansiering till en lokal NGO är ovanligt och överenskommelsen föregicks av långt samarbete och samordning med partner och givare samt bygger på tillit och goda prestationer av KCSF.

³⁵ <https://www.kcsfoundation.org/wp-content/uploads/2018/12/Kosovar-Civil-Society-Index-2018.pdf>

³⁶ Mapping assignment for continued Swedish support to the human rights defenders in Kosovo, p. 15 C100950. UM2018/19121.

³⁷ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

³⁸ 13589 KCSF Core Support 2020-2023.

Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val

Strategimål

Valresultatet i oktober 2019 visade på ett stort missnöje med den förda politiken vad gäller möjlighet till demokratiskt ansvarsutkrävande. Även om valet ansågs vara relativt rättvist, lider valsystemet av brist på reformer, vilket delvis var anledningen till att resultatet ifrågasattes av flera partier. Det certifierade slutliga valresultatet presenterades 52 dagar efter valdagen.^{39, 40}

Portfölj

KCSF har fortsatt att konsolidera kapacitet hos civilsamhället genom vidareförmedling, utbildning och analyser av det civila samhällets roll och möjligheter att påverka utvecklingen av Kosovos demokratiska samhällsbygge.⁴¹

Olof Palme International Center har kontinuerligt gett tekniskt stöd till elva lokalorganisationer, inklusive fackföreningar, som fokuserar på förbättrad dialog om arbetsrättigheter med nyckelaktörer.⁴² Som en följd av den multidimensionella fattigdomsanalysen⁴³ har Sida inlett en dialog med UNOPS för att främja arbetsrätt och arbetssäkerhet med särskilt fokus på kvinnor. Insatsen kommer att genomföras i samarbete med bland annat närings- och social välfärdsministeriet och UN Women.

GAP - en lokal tankesmedja som erhåller kärnstöd - har bland annat fortsatt sitt arbete med att följa upp valkampanjloften från lokalpolitiker samt analysera och gradera budgettransparens på kommunal nivå.⁴⁴

Mål 10. Friare och mer oberoende media

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering

Strategimål

Kosovos juridiska ramverk garanterar i stort skyddet av grundläggande mänskliga rättigheter i enlighet med europeisk standard. Implementering av lagstiftning och strategier undergrävs dock ofta av

³⁹ <https://balkansgroup.org/blog/post/publications/kosova-dhe-zgjedhjet-cfare-mund-te-permiresohet>

⁴⁰ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eueomkosovo2019_finalreport_en_withcover.pdf

⁴¹ 55140000 Program Support to KCSF 2015-2019

⁴² 55140005 OPIC in Kosovo 2016-2022

⁴³ Mapping Assignment for continued Swedish support to human right defenders, C 100959 pg 33. UM2018/19121.

⁴⁴ 55140002 Gap Institute core support 2015-2021

otillräckliga ekonomiska resurser och kapacitetsbrist, särskilt på lokal nivå.⁴⁵ Det finns allvarliga begränsningar för att effektivt garantera rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, för att säkerställa jämställdhet i praktiken och att inrätta skydd för minderåriga.

I oktober 2019 arrangerades den andra officiella Prideparaden, som har vuxit i popularitet sedan året dessförinnan. Även om det finns ett ökat medvetande om HBTQ-rättigheter, visar studier att allmänhetens medvetenhet och acceptans för dessa rättigheter förblir låg.⁴⁶

Portfölj

Danish Refugee Council (DRC) fick ytterligare medel i samband med demokratioffensiven för att arbeta med försoning och integrering av minoritetsgrupper.⁴⁷ Genom stödet till CDF kommer frågan om genomförande, bevakning av och rapportering om mänskliga rättigheter att skötas genom lokalorganisationer, bland dem Kosovo Disability Forum, två organisationer som arbetar med HBTQ-frågor och Ombudsmannen för mänskliga rättigheter.⁴⁸

Under de kommande fyra åren kommer Sverige genom stöd till CDF vara den viktigaste givaren till Prideveckan. Stödet kanaliseras även till HBTQ-personer som arbetar med Kosovos polis för att stödja offer och bekämpa hatbrott baserade på sexuell läggning.

Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv

Strategimål

Sidas multidimensionella fattigdomsanalys visar på den strukturella och systematiska diskrimineringen av kvinnor till följd av patriarkala sedvänjor och traditioner, samt belyser att den bland annat upprätthålls av den svaga rättsstaten.⁴⁹ HBTQ-personer och kvinnor från etniska minoriteter påverkas oproportionerligt mycket av fattigdom och exkludering. Kosovos arbetsrättslagstiftning sätter ramarna för anställningsförhållanden.⁵⁰ Lagen antogs 2010 och är baserad på ILO:s standarder och principer för EU:s Acquis, men delar av implementeringen återstår ännu.

Portfölj

Sida har under året stött myndigheten för jämställdhet, AGE, som har slutfört Kosovo Program for Gender Equality samt lanserat en omfattande handbok för tjänstemän som syftar till att ge verktyg för att planera genomföra och rapportera utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I samband med lanseringen av handboken har AGE utbildat över 500 tjänstemän.⁵¹ Genom stödet till UNOPS kommer Sida att

⁴⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/COUNTRY_19_2776

⁴⁶ European Commission, Kosovo Country Report 2019, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf>

⁴⁷ 10898 Continued support to minority RAE communities 2018-2021

⁴⁸ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

⁴⁹ Sida Kosovo, Multidimensional Poverty Analysis, 2018

⁵⁰ Law on Labour, No 03 L 212, Kosovo Assembly, November 2010

⁵¹ Support to the Agency for Gender Equality, 55020175

bidra till att främja implementering av lagar för att förbättra standarderna för arbetssäkerhet, hälsa, välfärd och arbetsvillkor i linje med internationella och europeiska standarder.⁵²

Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Strategimål

Konflikten mellan Kosovo och Serbien visar inga klara tecken till förbättring inom den närmsta framtiden. I Kosovo märks tydliga gränser längs etniska linjer utan interaktion mellan olika samhällen. Särskilt de yngre generationerna har mycket begränsad erfarenhet av umgänge över gruppstillhörighet och förklaringar respektive grupp ger om orsaker till konflikten är ofta diametralt motsatta. Rättsvisefrågor om det förflutna är ofta ouppklarade och processen mot normalisering och attityder till varandra har i vissa fall hårdnat de senaste åren.⁵³

Kosovos olösta politiska status är djupt polariserande och centralmakten i Pristina kan inte utöva sina befogenheter fullt ut i norra Kosovo. De flesta offentliga tjänster i norr tillsätts och finansieras av Serbien och det finns en tydlig känsla av främlingskap och skepsis gentemot den centrala regeringsmakten.⁵⁴

Portfölj

Stödet till UN Habitats arbete i norra Kosovo går ut på att ge kommuner och lokala civilsamhällsorganisationer verktyg och kapacitet att utveckla kommunal service på ett inkluderande sätt. För att skapa samarbete över etniska gränser, fokuserar insatsen på att främja integrerade praktiska lösningar kommuner emellan som exempelvis lokaltrafiksfrågor.⁵⁵

Kärnstödet till kulturarv utan gränser (Cultural Heritage without Borders, CHwB) har gett möjligheter att genomföra projekt för och med flera olika samhällsgrupper i Kosovo. CHwB har arbetat med lägerverksamhet för att samla studenter av olika härkomst, vilka genom samarbete kring det fysiska återställandet av olika kulturarv har mötts över etniska skiljelinjer och byggt förtroende mellan grupper.⁵⁶

Mål 14. EU:s regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi

Strategimål

Portfölj

Inga relevanta insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

⁵² Law on Labour, No 03 L 212, Kosovo Assembly, November 2010

⁵³ UNDP & FBA, Social Cohesion in Kosovo: Context Review and Entry Points, 2019, s. 12.

⁵⁴ Ibid, s.9

⁵⁵ 10850 Inclusive Development in Northern Kosovo 2017-2020

⁵⁶ 55140003 Cultural heritage without borders Kosovo 2016-2021

3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

Strategimål

Miljömedvetenhet bland allmänheten i Kosovo bedöms generellt vara mycket låg, vilket även gäller kapaciteten hos miljöorganisationer (ECISO:s). Det mycket begränsade antalet ECISO:s i landet är till stor del drivna av givares önskemål och prioriteringar. Detta leder till att ECISO:s inflytande på samhällsdebatten och beslutsfattande blir svagt. Samarbetet ECISO:s emellan är antingen mycket begränsat eller icke-existerande, liksom samarbetet mellan ECISO:s och statliga myndigheter. Detta gäller både på lokal och central nivå, samt i kontakt med den privata sektorn.⁵⁷

Portfölj

Sidas partnerorganisation Connecting Natural Values with People Foundation (CNVP) samarbetar nära med intresseorganisationen National Association of Private Forest Owners samt kommuner och privatsektorn.⁵⁸ Ambitionen är att minska användningen av ved och kol för uppvärmning, öka energieffektiviteten och minska luftföroreningar, vilka är ett mycket stort problem i stora delar av Västra Balkan. CNVP var en av de organisationer som fick ytterligare stöd från de extra delegerade medlen under 2019.

CDF kommer att stödja två lokala miljöorganisationer för att stärka påverkansarbete och kommunikation med allmänheten kring miljöfrågor. Insatsen kommer framförallt att bidra till att öka medvetenheten om sambandet mellan fattigdom, avfall och klimatförändringar.⁵⁹

Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi

Strategimål

Miljöskydd, inklusive förvaltning och skydd av naturresurser, är fortfarande lågprioriterat i Kosovo. Frågor relaterade till arbetslöshet och efterfrågan på ekonomisk utveckling överskuggar politik som rör miljömässigt hållbar utveckling och resiliens mot klimatförändringar. I stor utsträckning finns de juridiska ramarna för miljöskydd, men implementeringen av dessa ligger efter. EU-kommissionen konstaterade att vissa framsteg uppnåts på området, särskilt genom antagandet av relevanta strategier,

⁵⁷ Environmental Civil Society Organization Database- Environmental CSO Support in Kosovo- “Sustainable Environmental Civil Society Sector, 2017-2020, SpECIES”.

⁵⁸ 55020172 CNVP Private Forestry Kosovo Phase 2

⁵⁹ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

men allvarliga miljöproblem fortsätter att påverka människors försörjning och hälsa. De växande utmaningarna för miljöskydd och klimatförändringar kräver betydligt mer politisk vilja.⁶⁰

Portfölj

Det svenska stödet kompletterar stödet från EU och andra givare och syftar till att bättre anpassa Kosovo till EU:s regelverk och förbättra genomförandet av miljölagstiftningen och -förvaltningen. Samarbetet med miljöministeriet (Ministry of Environment and Spatial Planning, MESP) till stöd för genomförandet av Kosovos Miljöprogram (KEP) fick ytterligare stöd från de extra delegerade medlen 2019.⁶¹ En ny insats med fokus på skogsförvaltning och klimatpåverkan har inletts med FAO.⁶² Denna kommer också delvis att finansieras av EU under IPA II. Dessutom kommer Naturvårdsverket att ge kapacitetsstöd till sin kosovanska motsvarighet för att öka tillsynskapaciteten.⁶³ Inledningsfasen av insatsen kommer att avslutas i mars 2020.

Sverige fortsätter att arbeta tillsammans med andra givare och miljöministeriet för att samordna vattenförvaltning mellan olika ministerier och myndigheter.

4 Implikationer för innevarande strategiperiod

- År 2020 är det sista året på innevarande strategi. 2019 har därför präglats av nära dialog och konsultationer med samarbetspartners, givare och regeringen. Utifrån erfarenheter från pågående insatser och en övergripande kontextanalys vill ambassaden lyfta följande punkter:
- Regeringslöftet om att minska antalet ministerier för att sänka kostnader och risker för korruption, kan komma att ha effekter på pågående insatser.
- Minskande hopp om EU-närmande kan leda till stärkt inflytande från andra aktörer.
- Givarsamfundet lämnar i hög grad både hälso- och utbildningssektorerna, men behovet av stöd kvarstår, vilket skapar en motsättning i relation till hållbarhetsmålen.
- De fyra identifierade förflyttningarna enligt strategiplan kommer att fortsatt styra verksamheten.⁶⁴
- Tillämpningen av garantiinstrumentet har varit framgångsrik och möjligheterna till utveckling inom nya områden kommer att ses över.
- Ambassaden ser ökade synergier mellan olika resultatområden för kommande period, bland annat tack vare utökade personalresurser. Portföljen kommer att konsolideras och nya insatser bör inkludera minst två resultatområden. Ambassaden eftersträvar ett utökat fokus på utveckling av marknadssystem och grön ekonomi.

⁶⁰ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Kosovo* 2019 Report. Accompanying the document-Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2019 Communication on EU Enlargement Policy {COM(2019) 260 final}. <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf> s.78.

⁶¹ 53030066 Kosovo Environmental Program 2016-2020

⁶² 12605 UNFAO Climate change mitigation within forestry sector

⁶³ 13386 Institutional support to Kosovo Environmental Protection Agency

⁶⁴ Ökade synergier mellan strategins resultatområden; ökat fokus på konfliktperspektivet; breddad målgrupp till att omfatta de mest sårbara; förflyttning från central till lokal nivå.

P6 Annex to Strategy Report 2019 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

Bilaga 1: P6 rapport 2019 Kosovo

All data in report is per December 31, 2019. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2019: 1 275 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2019: 113 800 KSEK

Table 1. Financial Overview 2019 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		113 800
	Western Balkans: Enhanced economic integration with the EU and development of market economy	Western Balkans: Competitive small and medium-sized enterprises that make up a larger part of the economy	4 250
		Total	4 250
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Western Balkans: A more free and independent media	800
		Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	8 000
		Western Balkans: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	17 931
		Western Balkans: Increased trust and reconciliation between the parties within and between countries	4 950
		Western Balkans: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	11 257
		Western Balkans: Improved conditions for democratic accountability and participation in political processes, including the promotion of free elections	4 076
		Total	47 015

Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	Western Balkans: A more efficient public management with the administrative capacity to implement reforms for EU integration	16 274
	Western Balkans: Public services delivered with better quality based on principles of non-discrimination and equal rights and with less corruption	13 655
	Total	29 929
Western Balkans: A better environment, reduced climate impact and enhanced resilience to environmental impact and climate change	Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting EU regulations and international agreements on the environment, climate and energy	5 500
	Western Balkans: Strengthened environmental responsibility among the public, business and civil society	14 484
	Western Balkans: More sustainable public services in areas such as water and sanitation, waste management, energy efficiency and renewable energy	12 623
	Total	32 607

P6 Annex to Strategy Report 2019 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 6th year with total duration of 7 years.

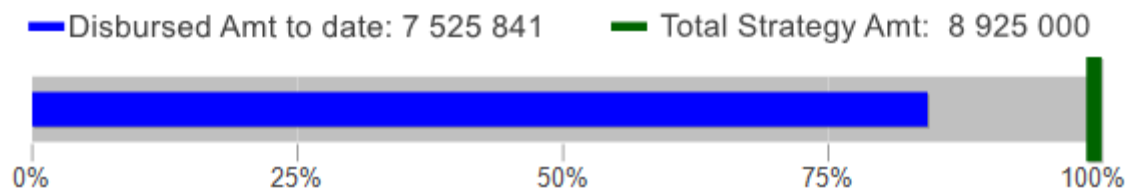
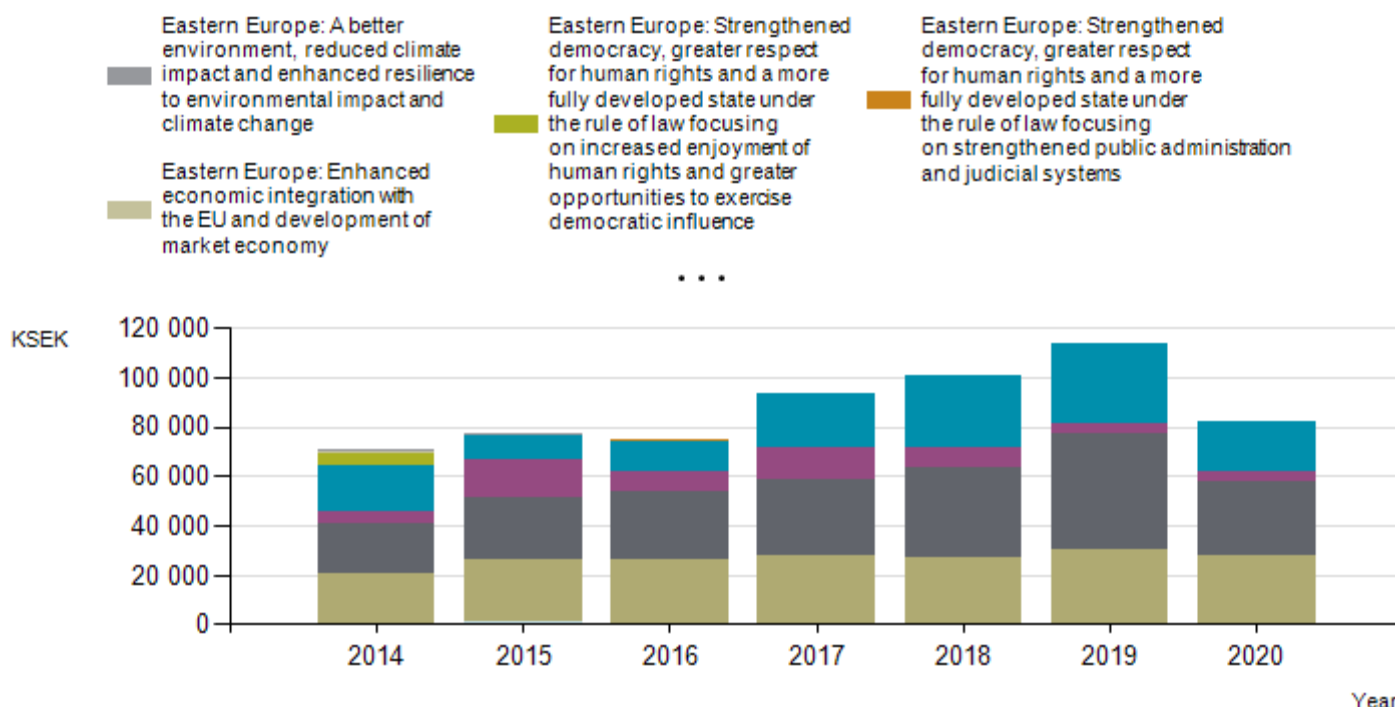

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

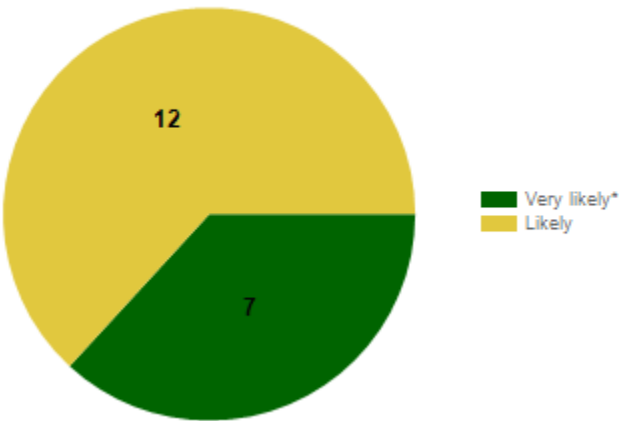
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

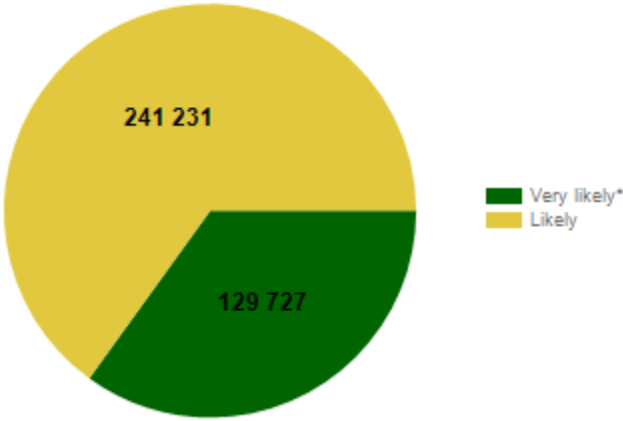
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

- 1. Very likely
- 2. Likely
- 3. Not likely
- 4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as “very likely” by default.
** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment “Not appraisable” is justified in cases when:
• There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
• The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d’état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
• The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

P6 Annex to Strategy Report 2019 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Kosovo	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	7 830	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	110 120	149 931
	33 Strategiskt inriktade bidrag	990	0
	Total	118 940	149 931

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.